

23/99

C ă t r e,

PREȘEDINTELE CURȚII SUPREME DE JUSTIȚIE

În baza art.409 și art.410 alin.1 partea I pct.8 din Codul de procedură penală și art.24 din Legea nr.56/1993, d e c l a r

RECURS ÎN ANULARE

împotriva sentinței penale nr.52 din 17 august 1978 a Tribunalului Suprem - Secția penală, definitivă prin nerecurare, pentru motivul ce se va arăta în continuare.

Condamnarea inculpatului este consecința unei erori grave de fapt.

Tribunalul Suprem - Secția militară, prin sentința penală menționată, **a condamnat**, în contumacie, **pe inculpatul**

- **PACIPA ION-MIHAI** (fiul lui Mihai și al Sandei, născut la 28 octombrie 1928 în municipiul București, cu același domiciliu, Aleea Alexandru nr.28, Sector 1, inginer chimist, fost general-locotenent în Ministerul de Interne - Departamentul Securității Statului, trecut în rezervă cu gradul de soldat, căsătorit, fără antecedente penale)

la două pedepse cu moartea și confiscarea totală a averii pentru infracțiunile de trădare și trădare prin transmiterea secretelor de stat, prevăzute de art.155 și art.157 alin.1 din Codul penal, la 7 ani închisoare și interzicerea pe timp de 4 ani a drepturilor prevăzute de art.64 lit.a, b și c din același cod pentru infracțiunea de refuz de înapoiere în țară, prevăzută de art.253 alin.1 și 2 din același cod și 7 ani închisoare pentru infracțiunea de dezertare, prevăzută de art.332 alin.1 din Codul penal.

În baza art.67 alin.1 și 2 din același cod, s-a dispus degradarea militară a inculpatului.

În baza art.33 și art.34 din Codul penal, s-a dispus executarea pedepsei celei mai grele, respectiv pedeapsa cu moartea, confiscarea totală a averii și degradarea militară.

S-au reținut următoarele :

Inculpatul Pacipa Ion-Mihai, având gradul de general-locotenent și îndeplinind o funcție de mare răspundere în cadrul Departamentului Securității Statului din Ministerul de Interne, a cunoscut secrete de stat de importanță deosebită.

Primind însărcinarea de serviciu de a se deplasa în Republica Federală Germania în perioada 28 - 29 iulie 1978, inculpatul a părăsit această misiune și a cerut azil politic Statelor Unite ale Americii, punându-se la dispoziția agenților acestei țări pentru a desfășura activități dușmănoase împotriva securității statului român și le-a transmis secrete de stat de importanță deosebită.

Nerevenind în țară la expirarea misiunii, inculpatul a fost trecut în poziția de dezertor la 3 august 1978, iar la 5 august 1978 în rezervă cu gradul de soldat.

Consider că hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea legii.

Potrivit art.345 alin.2 din Codul de procedură penală, condamnarea se pronunță dacă instanța constată că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat.

Conform art.62 și art.65 alin.1 din același cod, organul de urmărire penală și instanța de judecată sunt obligate să lămurească sub toate aspectele cauza, pe bază de probe, revenindu-le totodată și sarcina administrării acestora.

Potrivit art.66 alin.1, învinuitul sau inculpatul nu este obligat să probeze nevinovăția sa.

În sfârșit, conform art.63 alin.final, aprecierea fiecărei probe se face de către organul de urmărire penală și instanța de judecată potrivit convingerilor, formată în urma examinării tuturor probelor administrate și conducându-se după conștiința lor juridică.

Din analiza acestor texte de lege rezultă că, în cazul condamnării trebuie să se dovedească fără echivoc, pe bază de probe, vinovăția inculpatului, dubiile existente interpretându-se, totdeauna, în favoarea acestuia, care, până la proba contrară, este prezumat inocent.

Or, în cauză, instanța de judecată, lipsită de rolul activ impus de art.3 și art.4 din Codul de procedură penală, a reținut vinovăția inculpatului deși din probele administrate nu rezultă cu certitudine că faptele pentru care a fost trimis în judecată există, au fost săvârșite și constituie infracțiuni.

Referitor la infracțiunile de trădare și trădare prin transmitere de secrete.

Conform art.155 din Codul penal, infracțiunea de trădare constă în fapta cetățeanului român sau a persoanei fără cetățenie domiciliată pe teritoriul statului român, de a intra în legătură cu o putere sau cu o organizație străină ori cu agenți ai acestora, în scopul de a suprima sau știrbi unitatea, suveranitatea sau independența statului, prin acțiuni de provocare de război contra țării sau de înlesnire a ocupației militare străine, ori de subminare economică sau politică a statului, ori de aservire față de o putere străină, sau de ajutare a unei puteri străine pentru desfășurarea unei activități dușmănoase împotriva securității statului.

Pentru existența acestei infracțiuni este necesar, sub aspectul laturii obiective, ca făptuitorul să întreprindă acțiuni de a intra în legătură cu o putere sau o organizație străină ori ca agenți ai acestora.

Sub aspectul laturii subiective, infracțiunea de trădare se comite numai cu intenție directă. Latura subiectivă a infracțiunii include și scopul suprimării sau știrbirii unității, suveranității sau independenței statului.

Acest scop trebuie să existe din momentul comiterii faptei, iar legea mai cere ca făptuitorul să aibă reprezentarea realizării finalității urmărite prin săvârșirea uneia dintre acțiunile prevăzute : provocarea de război contra țării, înlesnirea ocupației militare străine etc.

Pe de altă parte, potrivit art.157 alin.1 din Codul penal, infracțiunea de trădare prin transmitere de secrete constă în transmiterea secretelor de stat unei puteri sau organizații străine ori agenților acestora, precum și procurarea de documente sau date ce constituie secrete de stat, ori deținerea de asemenea documente de către acei care nu au calitatea de a le cunoaște, în scopul transmiterii lor unei puteri sau organizații străine ori agenților acestora, săvârșite de un cetățean român sau de o persoană fără cetățenie domiciliată pe teritoriul statului român.

Latura obiectivă a infracțiunii se realizează fie prin transmiterea de documente sau date, fie prin deținerea, fără drept, a unor astfel de documente sau date ce constituie secrete de stat.

Transmiterea acestora trebuie făcută numai către o putere sau organizație străină ori către agenți ai acestora.

În cauză, cum s-a arătat, instanța a considerat faptele dovedite, dar și-a întemeiat soluția pe probe neconcludente, menționând expres filele 2, 4, 7 și 8 din volumul I de urmărire penală.

Or, adresa nr.0002329/1078 din 5 august 1978 a U.M.0920 București reprezintă un act procedural prin care U.M.0676 București era sesizată în vederea efectuării de cercetări penale împotriva inculpatului pentru infracțiunile de trădare de patrie, dezertare și refuzul înapoierii în țară, fără a constitui o probă conform art.64 din Codul de procedură penală (fila 2 volumul I din dosarul de urmărire penală).

Din adresa nr.000595879 din aceeași dată a Direcției de pașapoarte, evidența cetățenilor și controlul trecerii frontierei rezultă doar că inculpatul nu a revenit în țară după 29 iulie 1978 (fila 4 din volumul I).

În articolul publicat la 10 august 1978 în ziarul INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE se afirmă, în esență, că inculpatul a dezertat și a solicitat azil politic în statele Unite ale Americii (filele 7 și 8 din volumul 1).

Pe de altă parte, la domiciliul inculpatului nu au existat documente sau date ce constituie secrete de stat sau care să intereseze securitatea statului (volumul 2 și filele 13 - 105 din volumul 1).

Ca atare, contrar celor menționate de instanța de judecată, faptele reținute în sarcina inculpatului nu sunt dovedite.

Totodată, conform art.8 alin.2 din Legea nr.23/1971 privind apărarea secretului de stat, persoana care a lucrat cu documente strict secrete de importanță deosebită nu poate pleca definitiv din țară decât după cel puțin 3 ani de la data când a încetat să mai lucreze cu astfel de documente.

Nedovedindu-se că inculpatul a săvârșit infracțiunile de trădare sau trădare prin transmitere de secrete, împrejurarea că a plecat definitiv din țară fără respectarea termenului de 3 ani impus de art.8 alin.2 din Legea nr.23/1971 poate atrage doar răspunderea sa administrativă ori disciplinară, materială sau civilă așa cum se dispune în art.59 alin.2 din același act normativ.

- Cu privire la infracțiunea de dezertare, prevăzută de art.332 alin.1 din Codul penal.

Potrivit art.337 din același cod, **acțiunea penală** pentru infracțiunea de dezertare se pune în mișcare numai la **sesizarea comandantului**.

Totodată, conform art.221 alin.2 din Codul de procedură penală, când, potrivit legii, punerea în mișcare a acțiunii penale se face numai la plângerea prealabilă ori la sesizarea sau cu autorizarea organului prevăzut de lege, urmărirea penală nu poate începe în lipsa acestora.

În sfârșit, potrivit art.225 din același cod, când legea prevede că începerea urmăririi penale nu poate avea loc fără o **sesizare specială**, aceasta trebuie făcută în scris, semnată de către organul competent și să cuprindă toate datele menționate în art.222 alin.2, respectiv : numele, prenumele, calitatea, domiciliu sau sediul petiționarului, descrierea faptei care formează obiectul plângerii, indicarea făptuitorului dacă este cunoscut și a mijloacelor de probă.

În cauză, nu s-a dovedit că organul de urmărire penală a dispus începerea urmăririi penale cu îndeplinirea acestor cerințe legale.

Astfel, atât referatul din 5 august 1978 cu propunerea de punere în mișcare a acțiunii penale, precum și adresa nr.00035641/1978 din 7 august 1978 de trimitere a acestuia Direcției Procuraturilor Militare sunt întocmite și semnate de către colonelul Avădani Ilie din cadrul Direcției cercetări penale a Departamentului Securității Statului (filele 6, 9, 11, 12 și 13 - volumul 1).

Or, colonelul Avadani Ilie nu era șeful Direcției cercetări penale, iar inculpatul nu era subordonatul acestuia, ci îndeplinea "o funcție de mare răspundere în cadrul U.M.0920 București" (fila 9 volumul 1).

În sfârșit, și adresa nr.0002329/1978 din 5 august 1978 a U.M.0920 București nu îndeplinește cerințele impuse de dispozițiile legale menționate pentru a constitui sesizarea specială a comandantului privind începerea urmăririi penale împotriva inculpatului (fila 2 volumul 1).

Astfel, aceasta nu cuprinde numele, prenumele și calitatea persoanei care a emis-o precum și mijloacele de probă pe care se întemeiază sesizarea.

Totodată, înscrisul reprezintă o copie confirmată de către organul de cercetare penală, respectiv colonelul Avădanei Ilie, iar la rubrica "Șeful unității" se face doar mențiunea "ss indescifrabil".

Ca atare, în lipsa înscrisului original, nu se poate verifica dacă organul de cercetare penală a fost sesizat de către persoana competentă potrivit legii, respectiv comandantul unității.

- Cu privire la infracțiunea de refuzul înapoierii în țară.

Potrivit art.253 alin.1 din Codul penal, în vigoare la data comiterii și judecării faptei, infracțiunea de refuzul înapoierii în țară consta în fapta cetățeanului român care, având o însărcinare de stat sau de interes obștesc în străinătate, nu se întoarce în țară la terminarea misiunii.

Or, este de necontestat împrejurarea că la dosar nu există probe din care să rezulte că inculpatul a fost trimis în străinătate cu o însărcinare de stat sau de interes obștesc, unde și în ce perioadă anume.

X
X X

Față de cele expuse, consider că, deși sunt indicii că inculpatul, general - locotenent în cadrul Departamentului Securității Statului și având

acces la date și informații ce constituiau secrete de stat, a absentat de la serviciu sau unitate mai mult de trei zile, a plecat și solicitat azil politic într-o țară occidentală unde, probabil, a fost anchetat de servicii străine de informații, vinovăția nu este pe deplin dovedită, impunându-se stabilirea cu exactitate a activităților desfășurate de acesta împreună cu o putere sau cu o organizație străină ori cu agenți ai acestora, precum și secretele de stat pe care le-a transmis.

De asemenea, în cauză trebuie solicitat originalul adresei nr.0002329/1978 din 5 august 1998 a U.M.0920 București și ordinului de zi sau de deplasare prin care inculpatul a fost trimis în misiune în străinătate.

Clarificarea aspectelor menționate se poate realiza cu operativitate de instanțe printr-o cerere adresată Serviciului Român de Informații care a preluat și arhivele fostului Departament al Securității Statului.

Pentru aceste motive, cer admiterea recursului în anulare, casarea hotărârii și rejudicarea cauzei.

PROCUROR GENERAL,

Mircea Criste

Anexe : 1